

09. November 2023
Aqqalu C.Jerimiassen

UKA 2023/78

Ajoqusernarmik kingunerlutsitsineq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiatut siunnersuut

(Inatsisartunut ilaasortaq Najaaraq Møller, Siumut)

Kingumuinnaq isigaluta siunissarput ilusilersorniarpaput? Imaluunniit aqqutissarput siunissaq qaamanerusoq isigalugu ilusilersorusupparput?

Uagut maanna 30-iniit 50-it tikillugit ukioqartuusut nalaassimangilarput nunatta nunasiaataanera, nunasiaataanermilu nalaanneqarsimasut annernartut suusinaanersut aqquasaarnikuusimanatigit. Taamaattumik sooq tamanna 18-inik ukiulimmit sulii ukiut 70-it matuma siorna atuutsinneqalersimasup annerineqartarnera paasiuminaalaartalarpoq, ukiunimmi 52-inik pisoq angumerinngimmagu.

Inooriaaseq nunarsuarmioqatitsinnut nalimmassapiluulersimaneq G60-imi, danskinoqqinnaajusariaqanngikkaluaq, annerpaamilli soorunami danskinit periusaannut qaninnerpaamik iluseqartuusumik inooriaatsimut pulasineqapiloorniarsimaqaat maanna uanga angajoqqaamma meeraaneranni.

1979-ip kingorna inunngortuusugut takusimangilarput namminersornerunerup siornatigit inuuneq, landsrådeqarnitta nalaa. Taamaammatt 2003-mi inunngorsimasup angajoqqaamma immaqa peqataanik aanakkoqartup kinguaariinni marlunni tulleriinni takusimangilaa taamanikkut ineriartorneq, meeraqalereersimagunilu ataatsimik ukiulimmik, ila sulii ungasinneruvoq pisumiit.

Taamaammatt piffissanngunnginnerpa immitsinnut aperissalluta; piffissanngunnginnerpa kittagut iperalaaarlugit, qanga pisimasut isumakkeerfigalugit alloriaqqinniassalluta?

Isumakkeerfiginninnermi tassaqqinnaajusariaqanngilaq pisimasumut ajorluinnarsinnaasumut akuersaaginnarneq tunniutiinnarnerlu, inuunerli ingerlavoq, pisimasut inuusuttuaaraanermi asannileqqaarniakujuttalernerme uummatikkut annersimagaanni inuuneq naallugu qissatissaasarnerpa? Naamik, tamakku ilinniarfittut inuunerup manissuunnaanginneranut ilinniutaasarput.

Taava ullutsinni ajoqusernerup kingorna kingunerlutsitsinermik aqqusaagaqartunut qanga pisimasut pisuutikkunnaamilaarlugit, ullumikkut soppiaanuku ajornartorsiutaanersut qiviartariaqalerunaralaratsigit, allammi tikkuartuinnarlugit pisuutittuaralarutsigit ikeq mamikkunnaangilaq.

Inuup imminut nallinnartutut naqissuserniartarnera isiginiaqqaartariaqarparput, sooq taama inissisimanersoq paasinaqqaartariaqarparput, ilaqutariit sooq taakku taamak artornartorsiornersut paaseqqaartariaqarparput. Taamaalguttami aatsaat nassaarisinnaalissajunnarsivarput periuseq uatsinnut tulluunnerpaasorisinnaasarput katsorsaaneruppat ilaqutariinnilluunniit oqaloqatiginnittarneruppat.

Ilaqutariinneq angerlarsimaffillu kialaartoq tassaatinniartariaqarparput suut tamarmik inuiaqatigiinni ingerlanitta qitiat. Meeraq toqqissilluni kaannani, qiianani tujorminanilu anaanamit ataatamillu toqqissisimatinneqartoq tamami naleqarnerpaatut pisuussutitut isiginiangassaraarput.

Taamaattumillu ilaqutariit atungarliortut kisiisa immaqa saqqummiussuuppallaarunnaamilaarlugit, ilaqutariit ingerlalluartut tulluusimaartullu inuiaqatigiinnut nuannaartunarsartariaqarpagut, malingassaqqissutut isigitilerlugit, siunissaq piumagaanni qaamasuutinneqakuttoorsinnaasoq tamanut nalunaarlugu.

Namminermi uatsinniippoq, tamannalu inuttut kisitta ataasiakkaatut tamatta aaliangersinnaavarput, nalunngikkaluarlugu misigissutsikkut ajornartorsiorluni ajoquteqanngitsutut manngertitarusaaginnaraanni soorunami kingunerlutsitsinissaq qaninneroratarsinnaammat. Imminununa nassuerutigisinnaaneq pikkorinneruffigineqartariaqalersoq.

Ajornartorsiutit ajornartorsiutaajuartutut ukkannissaa piunnaarlugu, kittap kalunnersui kittoralaartigit, anaanakkutta aanakkutta aqqusaarsimasaat uagut aqqusaarnikuunngilagut, ilinniarfingalugit tamakku kingorna aqqusaarneqassanngitsut suliarinnarniartigu kamassaatitut, tikkuartuutitut avissaartuussutissatullu piunnaalaarlugu.

Nunasiaataanerup nalaani pisimasut avissaartuussutaanngitsumik ingasaassiniartumillu nipeqanngikkaluamik oqaloqatigiissutigineq ilikkartigit, avissaatuuteqqaanngikkaluarluta isumatta assigiinnginnerat tusarnaarsinnaaneq ilikkartigu. Eqqissisimasumik akerleriissinnaaneq ilikkartigu, naapeqatigiiffiusinnaasumik tunaartalerlugu.

Qujanaq apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiamut.